

nárok žalobou uplatněný. Vyhlášení konkursu zahajuje konkursní řízení, jest jeho počátečním bodem, konečným bodem jest uspokojení věřitelů po předchozím zjištění a zpeněžení jmění. Celé toto řízení tvoří jediný souvislý a nedělitelný celek. Z toho však jde, že žalobce domáhá se v pravdě výroku, že jest žalovaný povinen nahraditi škodu konkursu s e m vzešlou. To uznává žalobce sám, rozeznáváje dvojí druh škody, již prý společnost s r. o. utrpěla, a sice, jednak z neodborného provozování závodů konkursní podstatou a z neodborné a nevýhodné realizace, která nedovedla využití příznivé konjunktury textilního trhu, a jednak náklady konkursního řízení. Žaloba tvrdí sama, že škody ty bude lze číselně určit až po skončení a zrušení konkursu a že vyhrazuje konkursní podstatě společnosti s r. o., tyto náhradní nároky pro dobu po zrušení konkursu. Dovolání zmiňuje se ostatně samo o škodě, jež vznikla úpadkyni konkursem. Teprve po skončení konkursu bude lze na podkladě docílených výsledků zjistiti, vzešla-li konkursem škoda vůbec a v jaké výši. Nejde tedy o jmění, jež náleželo dlužnici v době vyhlášení konkursu nebo jehož za konkursu dosáhne (§ 1 konk. ř.). Majetkový nárok, jež žaloba uplatňuje, nenáleží tedy do úpadkové podstaty ve smyslu § 1 konk. ř., a není tedy žalobce k žalobě oprávněn. Zastupujeť správce úpadkové podstaty dlužníka po zákonu jen ohledně jmění, do úpadkové podstaty patřícího, a proto stanoví v § 81 konk. ř., že správce konkursní podstaty má vésti spory, jež se týkají úpadkové podstaty. Že otázku tuto dlužno řešiti toliko ve sporu a že tu nemůže býti směrodatno povolení udělené obchodním soudem v Praze ku vedení tohoto sporu, jest samozřejmo a netřeba se o tom šířiti. Že se ostatně nedostává žalující straně právního zájmu, zákonem při určovací žalobě vyžadovaného, vylíčil odvolací soud přesvědčivě.

Čís. 513.

Oznámení vad zboží může se s účinkem státi též k rukám prodávatela plnomocníka, jehož prostřednictvím byl obchod uzavřen.

Lhůta čl. 349, odstavec druhý, obch. zák. počíná dodáním zboží, nikoliv již plněním smlouvy.

(Rozh. ze dne 11. května 1920, Rv I 177/20.)

Velkoobchodník Jindřich D. ujednal s vídeňskou firmou, že jí dodá větší množství hub »ab Laibach frachtfrei Wien«. Dle úmluvy zřízen byl akreditiv u pražské banky. Banka potvrdila pak vídeňské firmě uzavření koupě a sdělila jí, že jí připsala peněz k dobru a že zboží bylo z Lublaně odesláno. Zboží odesláno bylo z Lublaně dne 10. srpna 1918, došlo na vídeňské jižní nádraží dne 24. srpna 1918 a bylo vydáno dne 31. srpna 1918 kupiteli, jenž shledal je vadným a dal je Jindřichu D-ovi k dispozici. Dne 27. února 1919 podala vídeňská firma na pražskou banku žalobu na zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, dospěv k názoru, že jest tu nedostatek pasivní legitimace žalované banky, ježto smlouva byla uzavřena s Jindřichem D-em a uvedl dále v d ů v o d e c h: Avšak žaloba není odůvodněna také proto, že žalobkyně zboží nepozastavila žalované bance a nedala je k dispozici jí,

nýbrž Jindřichu D-ovi a musí proto nésti následky opomenutí, které vyplývají ze článku 347 obč. zák. Má-li žalobkyně za to, že je žalovaná banka prodatelkou a dodatelkou hub, pak měla žalobkyně dáti zboží k dispozici jí a nikoliv Jindřichu D-ovi, který nebyl dle jejího stanoviska ani prodátelem ani dodavatelem. Nedala-li je k dispozici, nemůže se domáhati ani zrušení, ani vrácení tržebné ceny z důvodu vadnosti zboží. Kdyby bylo pravdou, co žalobkyně tvrdí, že totiž Jindřich D. vytýkané vady dodaného zboží a dání k dispozici bance dále sdělil a jí to oznámil, nemělo by to právního účinku, poněvadž se má vytýkání takové státi oproti prodávajícímu a tím žalovaná není a nikdy také nebyla. Žalobní nárok je však také dle čl. 349 obch. zák. promlčen. V tomto směru sluší předem luštit otázku, které místo jest plněním. Jím jest dle čl. 324 obch. zák. ono místo, kde dle vůle stran zboží dodáno a kupcem převzato pokud se týče odkud zboží odesláno býti má, pak-li — což je pravidlem — nemá býti plněno v místě, kde prodávající v době uzavření smlouvy má své obchodní sídlo nebo bydliště. Dle zjištěných skutečností má soud za prokázáno, že plněním byla Lublaň. Bylo-li pak — jak zjištěno — koupené zboží dne 20. srpna 1918 z Lublaně odesláno a došlo-li dne 24. srpna 1918 do Vídně na jižní nádraží a je-li žaloba podána dne 27. února 1918, pak je dle čl. 349 obch. zák. žalobní nárok promlčen, poněvadž nerozhoduje den, totiž 31. srpen 1918, kdy bylo zboží žalobkyni na dráze vydáno, nýbrž den, kdy plnění smlouvy v plnění se stalo. Odvolací soud potvrdil rozsudek soudu první stolice a uvedl mimo jiné v důvodech: Jest správně, že pro posouzení, zda nastalo po rozumu čl. 349 obch. zák. promlčení žaloby čili nic, rozhodným jest den dodání zboží kupci, ježto od tohoto dne lhůta promlčecí počíná běžeti, a tu jest uvážiti, kterým dnem v tomto případě stalo se dodání zboží žalující. Pro rozhodnutí této otázky rozhodným jest, ve kterém místě mělo se dle vůle stran, která dle čl. 278 obch. zák. především jest směrodatna, státi plnění v tomto případě. Zcela správně zjistil procesní soud první stolice, že plnění mělo se státi v Lublani. Tam bylo dáno zboží dne 20. srpna 1918 na dráhu a tím okamžikem prodávající je odevzdal kupujícímu a splnil tím smluvní svůj závazek. Od tohoto dne jest tedy čítati lhůtu promlčecí šesti měsíců v čl. 349 obch. zák. stanovenou, a lhůta tato v den podání žaloby, které se stalo dne 27. února 1919, již byla uplynula. Leč i kdyby se lhůta ta čítala od 24. srpna 1918, kdy zboží, jak zjištěno, do Vídně došlo, byla by žaloba rovněž opožděna. V obojím případě jest tedy žaloba promlčena.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších stolic a vrátil věc soudu první stolice, by o ní dále jednal a jí znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Soud odvolací v souhlase s první stolicí jest toho názoru, že dle předložené korespondence smlouva kupní vznikla toliko mezi žalobkyní a Jindřichem D-em a nikoli mezi žalobkyní a žalovanou bankou. Oba nižší soudy pokládají v tomto směru za rozhodné pouze dopisy Jindřicha D-a ze dne 29. července 1918, žalobkyně ze dne 1. srpna 1918 a Jindřicha D-a ze dne 3. srpna 1918 a ze dne 5. srpna 1918, naproti tomu nepřikládají další korespondenci a to dopisům žalované ze dne 8. srpna 1918, ze dne 24. srpna 1918, fakturu ze dne 23. srpna 1919, nákladnímu listu žádné

váhy a pokládají též přednes strany žalované, že ona smlouvu se žalobkyní uzavřela, vzhledem k popření této okolnosti na konci jednání učiněnému, za bezvýznamný. Jest sice pravda, že dle shora zprvu citovaných dopisů byla smlouva uzavřena mezi žalobkyní a Jindřichem D-em, avšak již dopisem ze dne 8. srpna 1918 sděluje žalovaná žalobkyni, že jí zboží prodala prostřednictvím Jindřicha D-a, načež se další korespondence vede mezi žalobkyní a žalovanou (dopisy ze dne 10. srpna a 24. srpna 1918). Na nákladním listě označena jest jako odesílatelka žalovaná a nikoliv Jindřich D. Žalobkyně mohla tedy na základě těchto pozdějších dopisů a okolností právem míti za to, že Jindřich D. byl pouhým sprostředkovatelem, agentem a že pravou kontrahentkou její byla žalovaná, a proto jí také podanou na ní žalobu za svou kontrahentku uznala. V celé rozepři nebylo také kromě posledního ústního jednání žádného sporu o tom, že prodávající jest žalovaná banka, která v odpovědi na žalobu výslovně uvádí, že ona (tedy ne Jindřich D.) prodala a dodala žalobkyni houby, a že za ně také kupní cenu obdržela. Teprve při posledním stání vznesla žalovaná banka námitku nedostatku pasivní legitimace tvrdíc, že pravým kontrahentem jest Jindřich D. a nikoliv ona, aniž by toto své tvrzení, odporující jak její korespondenci, tak i jejímu chování se ve sporu, a zvláště svůj poměr k Jindřichu D-ovi blíže vysvětlila. Z toho všeho byl by spíše přípustným závěr, že pravou kontrahentkou jest žalovaná, a nikoliv Jindřich D. Při nejmenším musí však vzniknouti vážné pochybnosti o tom, kdo jest vlastně prodávajícím, v jakém poměru k žalované jest Jindřich D., uzavřel-li tento obchod ve vlastním jméně či jménem žalované, a proč tato obchod, uzavřený Jindřichem D-em, přijala za svůj, jak nepochybně plyne z jejího dopisu ze dne 8. srpna 1918 a z jejího přednesu ve sporu. Poněvadž řízení v těchto směrech zůstalo neúplným, jeví se dovolací důvod §u 503 čís. 2 odůvodněným a bude věcí stran zejména žalované, aby okolnosti právě uvedené vysvětlily, tak aby veškeré pochybnosti byly odstraněny. Po náležitém probrání věci a po případě po provedených důkazech, které o tom budou nabídnuty, bude možno teprve dospěti k správnému závěru, kdo jest pravým kontrahentem. Bez bližšího vysvětlení a zjištění těchto okolností nelze také spolehlivě ve smyslu § 266 odstavec druhý c. ř. s. posouditi, zda tvrzení žalované, že ona jest kontrahentkou, pokládati sluší za odvolané. S tím souvisí další otázka, zda Jindřich D. byl oprávněn přijmouti výtky vad dodaného zboží. Ani zde nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že by oznámení vad státi se musilo přímo osobě prodávajícího. Stačí zajisté, když se tak stane též k rukám jeho oprávněného plnomocníka. Bude-li zjištěno, že Jindřich D. byl agentem, který za žalovanou platné smlouvy mohl uzavřít, musí býti pokládán též za oprávněna, všeliká jiná prohlášení svého spolukontrahenta, tedy i výtky vadnosti zboží platně a s účinností pro žalovanou přijímati. Zda výtky ty žalované dále oznámil, a zda žalobkyně ho žádala, aby tak učinil, jest lhostejno. Z nesprávného stanoviska vycházejí konečně obě nižší stolice co do otázky promlčení žaloby, majíce mylně za to, že místo a čas dodání zboží (Ablieferung) jest totožným s místem a časem splnění smlouvy. Zboží jest dodáno kupujícímu tehdy, když kupující nabyl dispozice nad ním, aneb když mu byla aspoň dána možnost se zbožím disponovati. To plyne z ustanovení čl. 347 obch. zák., dle něhož má kupující zboží bez odkladu po dodání zkoumati. To státi

se může pouze tehdy, když kupující má také faktickou možnost k tomu a když tedy mu přísluší dispozice nad zbožím aspoň do té míry, by ho mohl prozkoumat. Kdyby byl správným názor opačný, že dodání jest totožným s plněním, nebylo by takové bezodkladné zkoumání při obchodech distančních, při nichž místo plnění by bylo značně vzdáleno od bydliště kupujícího, zhusta vůbec možným. Pro otázku promlčení žaloby dle čl. 349 obch. zák. není tedy místo a čas plnění rozhodným. Dle zjištění soudu první stolice bylo zboží odesláno z Lublaně dne 20. srpna 1918 a došlo do Vídně dne 24. srpna 1918. Zda-li žalobkyně mohla v době od 24. srpna do 27. srpna — vzhledem k tomu, že žaloba podána 27. února 1919 — se zbožím disponovati a je prozkoumat, není zjištěno. Při tom všem den skutečného převzetí zboží (31. srpna) rozhodným býti nemusí. Rozhodnými budou tu jiné momenty, na příklad, kdy žalobkyně byla spravena o tom, že zboží do Vídně došlo, kdy obdržela aviso a nákladní list, neb kdy vůbec jí byla dráhou poskytnuta možnost, zboží převzít.

Čís. 514.

Peněžní ústav, zakoupivší ze svého pro toho, kdo upsal u něho válečnou půjčku, papíry této zápůjčky proti lombardu upsané válečné zápůjčky, má proti upisovateli nárok na vyrovnání plné zápůjčkové hodnoty.

(Rozh. ze dne 11. května 1920, Rv I 178/20.)

Žalovaný upsal v červenci 1918 u žalující spořitelny osmou válečnou půjčku penízem 200.000 K. Spořitelna zapůjčila mu za účelem upsání oné půjčky 190.083 K proti tomu, že žalovaný jí dal do zástavy upsané válečné půjčky. Žalobě spořitelny, domáhající se zjištění, že žalovaný ručí jí osobně a celým svým jměním za svrchu zmíněnou zápůjčku, bylo soudy všech tří stolic vyhověno, nejvyšší soud uvedl pak po právní stránce

v d ů v o d e c h :

Nemůže býti pochybnosti o tom, že žalovaný se žalující firmou, upisuje prostřednictvím jejím 200.000 K na osmou rakouskou válečnou půjčku, uzavřel zároveň smlouvu o zápůjčku ve výši 190.083 K na opatření úpisů této válečné půjčky do naznačené výše potřebnou, při čemž současně dal jí za tuto zápůjčku, z které směla dle přesně určité úmluvy žalobkyně do 1. června 1922 jen 5 proc. úroky a odtud do 1. března 1925, ku kterému dni měly se poukázky osmé válečné půjčky vypovědět a z výtěžku jich zápůjčka zaplatiti, tolik na úrocích od něho požadovati, kolik v ten čas žádati bude rakouská banka z lombardu válečných půjček, do zástavy dluhopisy starších válečných půjček za 20.000 K, dále pojistku současně uzavřenou na 20.000 K splatných pojišťovnou Fönix při dožití rovněž ve válečných půjčkách a konečně ony z uzavřené právě zápůjčky opatřené poukázky osmé válečné půjčky. Vždyť jeho přihláška k úpisu ze dne 19. července 1918, za pravou uznaná, kterou žalobkyně přijala a doznaně vyřídila, jiného výkladu nedopouští, jak již zcela správně odvolací soud vyvodil. O osobním ručení dlužníka, zápůjčku uzavírajícího,